

3.5. Концепція профільного навчання у колегіумі

Загальні положення

Концепція профільного навчання у Володимирецькому районному колегіумі розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти, Концепції загальної середньої освіти (12-річної школи), Концепції профільного навчання в старшій школі, Державних стандартів освітньої галузі «Технологія». Одним із стратегічних завдань, окреслених у даних документах, є створення умов для формування освіченої, творчої особистості громадянина, реалізації та самореалізації його природних задатків і можливостей.

Саме тому в освітній галузі пріоритетним визначено розвиток старшої школи як профільної. Профільне навчання спрямоване на реалізацію особистісно зорієнтованого навчального процесу, поширення індивідуалізації та диференціації, впровадження педагогічних технологій, зокрема інформаційних, дистанційного навчання та інших освітніх інновацій. Профільне навчання в колегіумі створить реальні умови для професійного самовизначення кожного учня, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, сприятиме встановленню рівного доступу до якісної освіти різним категоріям учнів відповідно до їх індивідуальних схильностей і потреб.

Необхідність введення технологічного напрямку в закладі виникла внаслідок невідповідності результатів навчання і виховання соціальному замовленню суспільства. Науково-технічний прогрес, швидка інтенсифікація виробництва та його ускладнення, нові економічні умови, потреба в швидкій реструктуризації суспільного виробництва викликають необхідність підготовки людей нового типу, здатних забезпечити високий технологічний рівень різноманітних підприємств, швидкість перепрофілювання, оптимальне вирішення проблем науково-творчої спрямованості.

Це суспільне замовлення можна реалізувати при дотриманні таких дидактичних і організаційних положень:

- організація навчання повинна бути спрямована на створення освітнього середовища на основі використання інноваційних педагогічних технологій, насамперед інформаційних, упровадження інтерактивних форм роботи, формування вмінь та навичок вирішення практичних завдань;
- надання пріоритету вивченню дисциплін, спеціальних факультативних курсів та курсів за вибором, пов'язаних із набуттям професійних навичок, знань з обраних профілів художньо-естетичного, суспільно-гуманітарного, природничо-математичного, технологічного напрямів;
- створення оптимальної системи навчання та виховання, спрямованої на задоволення реальних потреб учнів щодо формування готовності до свідомого вибору й оволодіння майбутньою професією;
- відтворення засад неперервної освіти в організації та функціонуванні навчального закладу.

Мета, завдання та принципи організації профільного навчання

Головною метою даної Концепції є розробка, теоретичне обґрунтування та апробація моделі роботи навчального закладу, Програми впровадження профільного навчання на 2007 – 2010 роки, створення такого змісту навчально-виховного процесу, який покликаний допомогти кожному вихованцеві оволодіти методологією зміни пріоритетів, навчити його розв'язувати смисложиттєві проблеми, формувати практичний досвід та інтереси у різних сферах трудової діяльності, систему уявлень, ціннісних орієнтацій, дослідницьких умінь і навичок, розвитку творчої самостійності в умовах профільної школи сільського регіону.

Основні завдання:

- створення умов для забезпечення особистісної орієнтації освіти, диференціації змісту навчання старшокласників шляхом допрофільної підготовки, профільного навчання та початкової професійної підготовки;
- розроблення та апробація інструментарію для виявлення профільних нахилів учнів та освітньої кон'юнктури;
- здійснення психолого-педагогічної діагностики вивчення особистості, її природних задатків, нахилів, здібностей та професійних інтересів; надання консультативної допомоги для побудови обґрунтованих життєвих і професійних планів учнів;
- формування соціальної, комунікативної, інформаційної та технологічної компетентностей учнів в умовах допрофільної підготовки та профільного навчання;
- переорієнтація із діяльнісного на особистісно зорієнтований підхід у навчально-виховному процесі;
- втілення в практику навчально-виховного процесу сучасних педагогічних технологій, методик, спрямованих на розвиток пізнавальних та творчих здібностей учнів з урахуванням регіональних особливостей;
- оптимізація методичної роботи, забезпечення професійної компетентності вчителя до роботи в профільній школі;
- залучення педпрацівників до створення сучасного програмно-методичного забезпечення відповідно до вибраних профілів технологічного напрямку;
- зміцнення матеріально-технічної бази навчального закладу для практичної реалізації Концепції;
- виховання конкурентоспроможного господаря своєї землі, водних багатств, здатного творчо мислити, чітко орієнтуватися в реаліях і перспективах життя, бути спадкоємцем і продовжувачем національних трудових традицій;
- здійснення постійного моніторингу громадської думки учнів, учителів, батьків у процесі розвитку навчального закладу;
- забезпечення наступності між загальною середньою освітою, допрофільною підготовкою, профільним навчанням та початковою професійною підготовкою;

- створення сучасної системи управління закладом шляхом переосмислення адміністрацією основоположних понять управління закладом освіти, впровадження технології проектування головних напрямів його діяльності, використання автоматизованих систем передачі та обробки інформації;

- надання учням широкого вибору гуртків, факультативних курсів, курсів за вибором, додаткових навчальних дисциплін, консультацій для створення оптимальної системи навчально-виховного процесу.

Концептуальними принципами діяльності Володимирецького районного колегіуму є:

- орієнтованість на стратегію розвитку суспільства, своєчасну адаптованість до змін у зовнішньому оточенні та впливу на нього;

- надання пріоритету людському факторові як найважливішому, що потребує щоденного розвитку та вдосконалення;

- комплектування оптимального за змістом та формами навчального комплексу з основ швейного виробництва; інформатики та комп'ютерної техніки як основи сприймання та переробки щільного потоку інформації, основ економіки як засобу орієнтування в сучасних соціально-економічних умовах;

- відтворення засад неперервної освіти в системі професійного самовизначення вихованців;

- демократичний стиль управління, врахування актуальних інтересів кожного працівника в загальному успіху діяльності закладу;

- спрямованість на набуття загальнолюдських цінностей, національне, культурне, патріотичне виховання учнів.

Формування змісту освіти

Зміст навчання за філософським, художньо-естетичним, природничо-математичним, суспільно-гуманітарним, технологічним напрямками у колегіумі залежить від соціально-економічного рівня розвитку держави та її потреб щодо якості володіння практичними вміннями і навичками відповідного профілю. А відтак, зміст навчання пов'язаний із соціальним замовленням суспільства і детермінується певним станом його історичного розвитку. Основною стратегічною лінією у підготовці змісту є визначення цілей та завдань. Відповідно до профільних програм здійснюється відбір навчального матеріалу, визначаються методи, форми і засоби оволодіння ним.

За умови забезпечення рівного доступу до якісної освіти, високої якості знань, умінь і навичок учнів постають такі завдання розвитку змісту профільної освіти в колегіумі, а саме:

- забезпечення поглибленого вивчення учнями окремих дисциплін програми повної загальної освіти;

- всебічна підготовка учнів до здобуття вищої освіти;

- успішна соціалізація учнів;

- створення умов для професійної підготовки;

- здійснення допрофільної підготовки учнів (8-9 класи), що дозволяє їм зробити обґрунтований вибір програми професійного навчання;
- формування знань і вмінь учнів прогнозувати і проектувати власну діяльність у певному напрямку;
- формування конкурентоспроможності особистості, підготовленої до життя і діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Кожний етап навчання (етап ранньої профілізації, допрофільної підготовки, профільного навчання, початкового професійного спрямування) характеризується не тільки різною тематикою і обсягом навчального матеріалу з вибраних профілів, але й використанням різноманітних методів, форм, видів навчальної діяльності відповідно до рівня розвитку учнів, їхніх інтересів і досвіду та інновацій.

Структура та форми організації профільного навчання

Володимирецький районний колегіум — загальноосвітній заклад III ступеня філологічно-філософського та культурно-естетичного профілів. Профільне навчання у колегіумі здійснюється за чотирма напрямками: суспільно-гуманітарним, природничо-математичним, технологічним, художньо-естетичним; навчальними профілями: художньо-естетичним, історичним, філологічним, фізико-математичним, хіміко-біологічним, технологічним.

У колегіумі здійснюється допрофесійна підготовка учнів зі спеціальностей «Оператор комп'ютерного набору», «Швачка».

Умови та напрями реалізації профільного навчання

Вирішальною умовою реалізації даної Концепції є комплексне розв'язання завдань, пов'язаних із нормативно-правовим забезпеченням профільного навчання, обґрунтуванням доцільності впровадження обраних профілів навчання, актуалізацією умов для профілізації у навчально-виховному процесі, психологічною підтримкою впровадження профільного навчання, кадровим та навчально-методичним забезпеченням.

Нормативно-правове забезпечення передбачає:

- знання основних нормативних документів щодо організації профільного навчання;
- розроблення Концепції профільного навчання закладу освіти, Програми впровадження профільного навчання;
- внесення відповідних змін до Статуту навчального закладу;
- аргументований вибір робочого навчального плану;
- наявність угод із ВНЗ та іншими установами й організаціями, що братимуть участь в організації та впровадженні профільного навчання;
- коригування функціональних обов'язків членів колективу загальноосвітнього навчального закладу.

Обґрунтування доцільності впровадження обраних профілів (філологічного, художньо-естетичного, історичного, фізико-математичного, хіміко-біологічного, технологічного) навчання здійснюється шляхом діагностики профільних інтересів учнів та формування на її основі профільних класів; вивчення та аналізу освітніх запитів батьків; аналізу кадрового

складу, матеріально-технічної бази навчального закладу; реалізації варіативної складової робочого навчального плану: наявності гуртків, секцій, факультативів, курсів за вибором.

Психологічна підтримка впровадження профільного навчання забезпечується підготовкою педагогічного колективу до роботи в умовах профільного навчання; діагностикою індивідуальних особливостей учня з позиції його готовності до навчання за певним профілем; запобіганням дезадаптації в умовах виникнення навчальних труднощів і стресів; виявленням здібностей учнів із метою обґрунтування орієнтації на профіль навчання.

Важливою є й актуалізація умов для профілізації у навчально-виховному процесі, а саме:

- застосування педагогічних технологій, зокрема інформаційних, використання активних методів навчання, сучасних методик;
- ступінь співвідношення педагогічного керівництва та самоорганізації у навчальному процесі;
- використання різнорівневих завдань та інших прийомів реалізації принципів індивідуального підходу та диференціації у навчанні;
- відповідність відібраного змісту навчання поставленій меті, яка узгоджена з потребами учнів та їх психолого-педагогічними можливостями.

Кадрове забезпечення профільного навчання передбачає підвищення кваліфікації вчителів основної школи з орієнтацією на організацію допрофільного навчання та його психологічне забезпечення; залучення педагогічних працівників до створення програмно-методичного забезпечення відповідно до напрямів профілізації; підготовку вчителів до роботи за різнорівневими освітніми програмами; оптимізацію системи методичної роботи шляхом створення умов для підвищення професійної майстерності педагогічних працівників; ступінь врахування при атестації готовності вчителя до роботи у профільних класах.

Реалізація Концепції неможлива без якісного навчально-методичного забезпечення, яке передбачає наявність програм із предметів інваріантної та варіативної складових, комплектування закладу освіти необхідною навчальною, науково-методичною літературою відповідно до напрямку, профілю, розробку дидактичних матеріалів із профільних курсів тощо.